

הגמ' שם). אך לא נהג בכך לוי כשורה, משום שחלשה דעתו של רבי אפס מוכ, ונענש לוי שלא הכניסוהו לישיבה של מעלה כמנין השנים שישב בחוץ (מהרש"א שם, כמבואר בגמ' ברכות יח, ב).

נְפוּק עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע קְלִילֵי מְכוּלָה הַנְּהַדְעָא, והשמיענו בזה שבח נהרדעא, שאף שהיתה עירו של שמואל שהתיר לצאת בכלילא, וגם הורה להם לוי להיתר, יצאו מכל העיר רק עשרים וארבע כלילי, אך שאר הנשים החמירו על עצמן כדעת האוסרים, ואילו במחוזא לאחר שהורה להם רבה בר אבוח ליתר, יצאו ממבוי אחד שמונה עשרה כלילי (חתם סופר).

קַמְרָא שְׂרִי, יש שפירשו שהוא תכשיט של אנשים, וגם באנשים חוששים שמא יסיר תכשיט שעליו להראותו לחבירו, ורק משום שאין אדם עשוי להתיר אבנטו ברשות הרבים מותר (ר"ן על הרי"ף בשם יש מי שאומר, וכן משמע ברש"י). ויש שכתבו, שמוותר משום שאין דרך האנשים להראות תכשיטיהם (רשב"א בשם ר"ת), שרק בנשים שדעתן קלה ומתפארות בתכשיטיהן, יש חשש שיסירו תכשיט שעליהן להראותו לחברותיהן, אבל באנשים שדעתם מיושבת עליהם, אין כלל חשש כזה (ר"ת בתוס' עירובין סט, א, ורמב"ן נז, א בשמו). ויש שפירשו על פי סברא זו, שהנדון כאן הוא בקמרא של נשים, שאצלן ההיתר הוא משום שאין דרכן להסיר את מלבושיהן ברשות הרבים (תוס').

אֵיכָא דְאֶמְרֵי דְאֶרְוִיקְתָא וְכוּ' וְאֵיכָא דְאֶמְרֵי דְאֶנְיִסְכָא, והחידוש בזה הוא, שנחשב לתכשיט ואינו משוי (ריטב"א בביאור רש"י), אף שסתם אדם אינו רגיל לילך בו (ר"ן על הרי"ף). וגם מדרבנן מותר, כי אין לחשוש שמא יתינו להראותו בשוק, משום שאין דרך להתיר החגורה בשוק ויפלו בגדיו (ריטב"א בביאור רש"י), או משום שאין דרך אנשים להתפאר ולהראות תכשיט שעליהם (רשב"א). ויש שביאר, שמדובר בתכשיט של נשים [ראה המחלוקת בזה לעיל בסמוך], ואדרבה מצד משוי פשוט שאין לאסור, אלא החידוש הוא שמוותר אף מדרבנן, ואין חוששים שתבוא להתיר כיון שתאה מחוסרת מלבוש (ריטב"א בשם ר"ת, וכן משמע בתוס').

מְדֵי דְהָהּ אֶאֱבֹט שֶׁל מְלָכִים, שהוא של ניסכא, וגם לאדם רגיל מותר לצאת בו, כי כל ישראל בני מלכים וראויים לו (רש"י). וזהו דעת רבי שמעון (להלן סז, א, וקיא, א), אבל חכמים (שם) חולקים, ולדעתם לסתם אדם אסור לצאת בדבר שרק בני מלכים יוצאים בו ונחשב משוי אצלו (ריטב"א בדעת רש"י). ויש שכתב שמדובר בתכשיט של נשים, ואינו שייך למחלוקת זו, אלא הנדון הוא מצד שתכשיט כזה רגילות בו רק נשים חשובות מאד, והיה עולה על הדעת לומר שאינו נחשב מלבוש אלא משוי, כי עשוי בעיקר כדי להראות עושר וכבוד, והשמיענו שנחשב מלבוש כמו אבנט של מלכים למלכים (ריטב"א).

תְּרֵי הַמֵּינֵי קְאָמְרָה, שודאי משוי הוא ואסור (רש"י בשם תלמידי רבינו יצחק), כי אין דרך לחגור שתי חגורות זו על זו כשאין בגד מפסיק ביניהם [גם כשהעליון הוא לנח], ורק בשאר בגדים יש הנאה ללבושם זה על זה מפני הקור (תוס'). ומכל מקום אסור רק מדרבנן, כיון שדרך לבישה הוא (ספר התרומה רמ). ויש שפירשו להיפך, שודאי מותר לצאת בזה, וכשאר שני מלבושים שולבש זה על זה שמוותר לצאת בהם (רש"י בשם תלמידי רבינו הלוי, וב"ר א"ח שא, לו בדעת הרי"ף והרמב"ם שהשמיעו דין זה). ■ להלכה, יש מתירים גם אם אין מלבוש מפסיק ביניהם [כדעה השניה כאן] (ש"ע שם), ויש אוסרים אלא אם כן מלבוש מפסיק ביניהם [כדעה הראשונה כאן] (רמ"א שם, ופירי הדין במש"ב"ב שם קלג-קלה).

רְבִי מֵאִיר סָבַר מְשׁוּי הוּא, מפני שמחמת כובד משא הזהב, אינו עשוי לתכשיט אלא להראות עושר (תוס' רא"ש). ויש שביאר, שעינקו נעשה לזכרון ירושלים ולא לתכשיט (מרומי שדה לעיל נ, א).

וְרַבְנָן סָבְרֵי תַכְשִׁיט הוּא דִּילְמָא שְׁלָפָא וּמַחְוִיָּא לִיה, ואף שבתכשיט זה מתקשטת רק אשה חשובה, והיא אינה מסירה תכשיטיה כמבואר בגמ' להלן, מפני שנוהגת שררה בעצמה, מכל מקום לדעתם כיון שהוא תכשיט חשוב מאד, אף באשה חשובה חוששים שמא תסירו להראותו (רשב"א שם, ותוספת שבת שג, ט). ויש שכתב, שלפי חכמים גם נשים שאינן חשובות כל כך מתקשטות בו, ולכן חששו שתסירו להראותו (מאירי). ■ וכן נפסק להלכה [כחכמים] (ש"ע שם, ד ומש"ב שם יד-טו).

וּמָר סָבַר אֶרְוִיקְתָא עֶקֶר, ואינו חשוב לה ולא תסירו להראותו (רש"י). ואף שגם ארוקתא הוא תכשיט חשוב שקבועים בו זהב ומרגליות (קושיית התוס' ר"ד), מכל מקום כיון שרק נשים חשובות יוצאות בכלילא כמבואר בגמ' להלן, הן אינן מסירות להראותו אלא בשל אניסכא שהוא חשוב ביותר שכולו עשוי מזהב או מכסף (הלכת בנימין).

וְאִשָּׁה הַשּׁוֹבָה לֹא שְׁלָפָא וּמַחְוִיָּא, ואפילו חכמים האוסרים בעיר של זהב אף שרק אשה חשובה יוצאת בה, מודים שבכלילא מותר (תוס'), משום שאינו תכשיט חשוב כל כך כעיר של זהב שגם אשה חשובה מסירה להראות (רשב"א). ויש שכתב להיפך, שלפי חכמים עיר של זהב אינה חשובה ככלילא, וגם נשים שאינן חשובות כל כך יוצאות בה, ולכן חששו שם שתסיר להראות (מאירי). ויש שכתבו, שדעת שמואל כרבי אליעזר שאמר לעיל בעיר של זהב שמוותר לצאת בתכשיט שרק נשים חשובות יוצאות בו (מאירי בשם גדולי המפרשים).

וְדָרַשׁ קְלִילָא שְׂרִי, בשל ארוקתא, וכדעת רב לרב אשי, לפי שבמחלוקת רב ושמואל באיסורים הכלל הוא (במורות מט, ב) שהלכה כרב (ריטב"א בשם רש"י). ויש שכתבו, שהתיר גם בשל אניסכא וכדעת שמואל, שהרי סתם ולא חילק (ב"י א"ח שג, ה, בדעת הרי"ף והרמב"ם שבת ט, י, ובר"ח הסתפק בזה). ■ להלכה, מותרת לצאת בכלילא בין של אניסכא ובין של ארוקתא [כשמואל לרב אשי] (ש"ע א"ח שג, ה), ויש שהסתפק אם להקל בשל אניסכא (ביאה"ל שם, משום שכמה ראשונים פסקו לאסור בזה כרב).

נַח נַפְשִׁיה דְרַבִּי אֶפְס וְיָתִיב רַבִּי חֲנִינְיָא קְרִישָׁא, ואמנם רבי ציוה לפני פטירתו שרבי חנינא הוא שישב בראש, אך רבי חנינא לא קיבל עליו את המינוי, לפי שהיה רבי אפס גדול ממנו שתי שנים ומחצה (רש"י, כמבוא בגמ' כתובות קג, ב). ורבי ציוה למנות את רבי חנינא, משום שהיה יותר מפולפל או בקי, והדין הוא (ב"ב קכ, א) שבישיבה הלך אחר חכמה ולא אחר זקנה, אלא שרבי חנינא ויתר על כך משום שהיה רבי אפס זקן ממנו (מצפה איתן כתובות שם).

לִוֵּי לְרַבִּי אֶפְס מִיכָּה הָהּ כִּיִּף לִיה, לפי שרבי אפס היה זקן ממנו (רש"י). ואף שלא היה רבי אפס גדול ממנו בחכמה [שהרי רבי אפס לא היה גדול מרבי חנינא בחכמה, כמבואר בגמ' וברש"י ובמצפה איתן לעיל, ורבי חנינא לא היה גדול מלוי, כמבואר ברש"י], מכל מקום היה מעדיף להיכנס לישיבת רבי אפס ולהיות כפוף לו מאשר לגלות ממקומו לבבל כשלא יהיה לו עם מי לשבת בחוץ (רש"י שכתובות שם, ע"פ רש"י שם). אולם בחיי רבי חנינא לא היה לו כפוף לרבי אפס, אלא היה יושב בחוץ יחד עם רבי חנינא, משום כבודו של רבי חנינא (מהרש"א שם, וכמבואר ברש"י כאן ע"פ